

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 111/2022-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených Advokátskou kanceláriou UHAĽ s. r. o., Štefana Moyzesa 43, Zvolen, IČO 47 236 655, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Maroš Uhaľ, proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14 Co 44/2019 z 28. mája 2019 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Cdo 226/2019, 3 Cdo 42/2020 z 9. septembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. novembra 2021 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovatelia navrhujú napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia boli stranou v konaní vedenom Okresným súdom Ružomberok (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 4 C 33/2006 v procesnom postavení žalobcov, ktorí sa proti žalovaným 1 až 5 domáhali určenia práva vecného bremena. Okresný súd čiastočným rozsudkom č. k. 4 C 33/2006-1017 zo 17. marca 2016 (ďalej len „čiastočný rozsudok zo 17. marca 2016“) určil, že v prospech vlastníkov nehnuteľností v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] presne špecifikovaných v citovanom rozhodnutí existuje právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktoré pozostáva z ich práva prechádzať po častiach

nehnutelností v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] presne špecifikovaných v citovanom rozhodnutí, a to pešo, príručnými vozíkmi, detskými kočikmi, bicyklami, jednostopovými motorovými vozidlami, osobnými motorovými vozidlami, traktormi a nákladnými motorovými vozidlami. O odvolaní proti čiastočnému rozsudku okresného súdu rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) potvrdzujúcim rozsudkom č. k. 14 Co 313/2016 z 3. októbra 2017 (ďalej len „rozsudok krajského súdu z 3. októbra 2017“). O dovolaní žalovaných 1, 2, 4 a 5 proti rozsudku krajského súdu z 3. októbra 2017 rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 3 Cdo 37/2018 zo 16. októbra 2018 tak, že dovolaním napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Proti predmetnému rozhodnutiu najvyššieho súdu podali sťažovatelia ústavnú sťažnosť, ktorú ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 69/2019-35 zo 7. februára 2019 odmietol v časti ako zjavne neopodstatnenú a v časti ako neprípustnú.

3. Sťažovatelia ešte pred doručením písomného vyhotovenia rozhodnutia ústavného súdu reagovali vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 4 C 33/2006, ktorá bola v štádiu odvolacieho konania, a predostreli rovnakú argumentáciu, akú uvádzali v ústavnej sťažnosti a sťažovateľ 1 požiadal krajský súd, aby sa s uvedenými argumentmi vysporiadal. Krajský súd k ich argumentácii v rozsudku č. k. 14 Co 44/2019 z 28. mája 2019 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) uviedol, že nie je v jeho kompetencii vyjadrovať sa k argumentácii uvádzanej sťažovateľmi v ústavnej sťažnosti, s ktorou sa už vysporiadal ústavný súd, a výrokom II čiastočný rozsudok okresného súdu zo 17. marca 2016 zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol.

4. Proti predmetnému odvolaciemu rozhodnutiu podali sťažovatelia dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením č. k. 3 Cdo 226/2019, 3 Cdo 42/2020 z 9. septembra 2021 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“), ktorým dovolanie sťažovateľov odmietol a konanie o dovolaní žalovaných zastavil.

II.

Argumentácia sťažovateľov

5. Krajský súd v napadnutom rozhodnutí podľa sťažovateľov iba prevzal jednotlivé vety z uznesenia najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 37/2018 zo 16. októbra 2018 vrátane posúdenia listiny z 5. novembra 1970, ktorou sťažovatelia preukazovali dobromyseľnosť ich právnych predchodcov pri vstupe do oprávnenej držby výkonu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. Sťažovatelia a rovnako aj pôvodní žalobcovia ako titul ich vstupu do držby práva prechodu však označovali výslovne ústnu dohodu uzatvorenú medzi „*vtedajším riaditeľom OÚNZ Dolný Kubín [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] s pôvodným žalobcom 1/ s vedomím a súhlasom pôvodnej žalobkyne 2/ [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] ako manželky pôvodného žalobcu 1/ (rodičov sťažovateľov), z konca marca 1970 a opakovane zdôrazňovali, že jej obsah bol výrazne širší než to, čo možno po obsahovej stránke vyvodzovať z listu z 5. novembra 1970*“. Uvedená skutočnosť bola uvádzaná už v pôvodnej žalobe, vyplýva z výpovede pôvodných žalobcov, ako aj z vyjadrenia sťažovateľov k odvolaniu žalovaných z 20. mája 2016, ako aj z ich vyjadrenia k dovolaniu žalovaných a z odôvodnenia predchádzajúcej ústavnej sťažnosti.

6. Z uvedeného dôvodu sťažovateľom nie je zrejmé, z akých dôvodov dovolací súd žalobcami tvrdený titul, na základe ktorého došlo k vstupu do výkonu práva prechodu a prejazdu, zúžil len na to, čo má podľa neho výslovne vyplývať z listu z 5. novembra 1970. V napadnutom rozsudku

krajského súdu sa nikde nenachádza hodnotenie sťažovateľmi tvrdeného titulu vstupu do držby výkonu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ktorým bola ústna dohoda z marca 1970, ale iba vyhodnocovanie obsahu listu z 5. novembra 1970. Ich obsahové stotožnenie krajský súd nevysvetlil. Podľa sťažovateľov ich obsah nemožno stotožňovať, pretože písomná listina nepotvrdovala celé znenie ústnej dohody. Týmto „pokrivením“ kľúčových skutkových tvrdení sťažovateľov v ich neprospech došlo k hrubému porušeniu ich práva na spravodlivé súdne konanie.

7. V napadnutom uznesení najvyššieho súdu sa dovolací súd opätovne vyjadroval iba k obsahu listu, nie však k obsahu ústnej dohody, ktorú nevyhodnocoval.

8. Krajský súd ani najvyšší súd sa nevyjadrili ku konkrétnym okolnostiam (okrem samotného titulu vstupu pôvodných žalobcov do oprávnenej držby), ktoré boli spôsobilé utvrdiť ich v presvedčení, že pri prejazde a prechode po dotknutých nehnuteľnostiach konajú dobromyseľne, čím tiež došlo k porušeniu práva sťažovateľov na spravodlivé súdne konanie. Nutnosť posudzovania všetkých okolností pri posudzovaní otázky dobromyseľnosti držiteľa veci alebo práva pritom vyplýva aj z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 7 M Cdo 4/2013. Za také okolnosti sťažovatelia považujú (i) podiel na právnom omyle pôvodných žalobcov vyvolaný súhlasom vtedajšieho štatutára správcu majetku dotknutých nehnuteľností a po ňom nasledujúce dlhodobé a nerušené prechádzanie cez spornú časť nehnuteľnosti, ktoré viedlo k záveru, že právo zodpovedajúce vecnému bremenu vydržali; (ii) dohoda bola obojstranne výhodná, pretože prístupovú cestu zriadili na náklady pôvodných žalobcov a slúžila aj pre nemocnicu; (iii) k výstavbe garáže pôvodnými žalobcami došlo až po uzatvorení ústnej dohody z konca marca 1970, bez ktorej by k výstavbe garáže a zabezpečeniu trvalého prístupu nepristúpili; (iv) prvostupňové vyvlastňovacie rozhodnutie z roku 1958 počítalo s tým, že cez areál nemocnice bude investorom vybudovaná prístupová cesta okrem iného aj k nehnuteľnostiam, ktoré v roku 1964 kúpili pôvodní žalobcovia; (v) k uzatvoreniu ústnej dohody došlo v období existencie deformovaného tzv. socialistického právneho poriadku, keď v období od 1948 do 1990 dochádzalo k častým zmenám inštitútu vecných bremien.

9. Krajský súd ani najvyšší súd sa podľa názoru sťažovateľov vôbec nevysporiadali s namietanou „dvojkoľajnosťou“ judikatúry najvyššieho súdu v otázke posudzovania dobromyseľnosti držiteľa veci (práva), čo bol jeden z dovolacích dôvodov uplatnených sťažovateľmi, v rámci ktorého poukázali na konkrétne rozhodnutia najvyššieho súdu. Sám ústavný súd konštatoval na jednej strane množinu „starších“ rozhodnutí (napr. sp. zn. 3 Cdo 117/1994, 3 Cdo 8/01 a R 44/1996), z ktorej vyplýva, že aj ústne uzatvorená kúpna zmluva je okolnosťou svedčiacou o dobromyseľnosti držiteľa veci, a na druhej strane skupinu rozhodnutí vydaných po roku 2010 (sp. zn. 5 Cdo 30/2010, 4 Cdo 283/2009 – R 75/2015, 4 Cdo 283/2009 – R 73/2015, 4 Cdo 361/2012 – R 74/2015, 5 Cdo 49/2010, 3 Cdo 97/2009, 3 M Cdo 7/2010, 3 M Cdo 8/2010 a 6 M Cdo 5/2010), z ktorých vyplýva neospravedliteľnosť právneho omylu v prípade neznalosti zákona, teda že držba môže byť oprávnenou len vtedy, ak držiteľ do nej vstúpil spôsobom, ktorý bol v súlade s platnými právnymi predpismi.

10. Navyše sa konajúce všeobecné súdy nevysporiadali s otázkou oprávnenej držby v zmysle nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 484/2015 a v súlade s ním neskúmali, či právni predchodcovia sťažovateľov objektívne mohli byť presvedčení o poctivom spôsobe nadobudnutia práva prechodu a prejazdu zodpovedajúceho vecnému bremenu, a preto nemôže byť rozhodujúce, že pritom neboli splnené zákonné podmienky. Z tohto nálezu vyplývajú pre vec sťažovateľov zásadné závery, ktoré

sa prikláňajú predovšetkým k skoršej judikatúre. Krajský súd len konštatoval, že sťažovateľmi uvádzaná judikatúra mu je známa, ale je viazaný právnym názorom najvyššieho súdu uvedeným v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 37/2018. Najvyšší súd k judikatúre uvádzanej sťažovateľmi neuviedol nič a rovnako postupoval aj vo vzťahu k spomínanému nálezu ústavného súdu. Krajský súd, ako aj najvyšší súd vo svojich napadnutých rozhodnutiach poukazovali na tú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá podľa nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 484/2015 nepredstavuje ústavne konformný výklad dobromyseľnosti držby.

11. V napadnutých rozhodnutiach prezentovaný výklad neospravedliteľného právneho omylu pri konaní pôvodných žalobcov, ktorý podľa súdov nemohol zakladať oprávnenú držbu, bol výrazne za hranicami toho, čo bolo aj v judikatúre po roku 2010 označované ako neospravedliteľný právny omyl.

12. Sťažovatelia tiež poukázali na skutočnosť, že v čase podania žaloby ich právnymi predchodcami v roku 2005 jednoznačne existovala judikatúra prezentovaná rozhodnutiami patriacimi do prvej skupiny, teda pôvodní žalobcovia oprávnene očakávali, že ich vec bude posudzovaná v zmysle tejto judikatúry, poukazujúc na princíp predvídateľnosti súdnych rozhodnutí.

13. Sťažovatelia ďalej namietali neexistenciu relevantných znakov podobnosti vo vzťahu k rozhodnutiam, ktorými súdy odôvodňovali odklon od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, a ku skutočnému zistenému skutkovému stavu v spornej právnej veci.

14. Konajúce všeobecné súdy v napadnutých rozhodnutiach dospeli v súvislosti s posudzovaním dobromyseľnosti pôvodných žalobcov k právnemu záveru, z ktorého vyplýva kategorické vylúčenie dobromyseľnosti v prípadoch, keď platné právo v tom čase nepripúšťalo zmluvné zriadenie vecného bremena, čo je podľa sťažovateľov ústavne neudržateľné a odporujúce existujúcej judikatúre.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti namietajú porušenie svojich základných práv na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu vo veci určenia práva vydržaním a zriadenia vecného bremena.

K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľov napadnutým rozsudkom krajského súdu:

16. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnutý rozsudok krajského súdu, keďže ho už meritórne preskúmal na základe dovolania sťažovateľov najvyšší súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť sťažovateľom ochranu ich právam.

17. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, IV. ÚS 155/2010).

K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľov uznesením najvyššieho súdu:

18. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04).

19. Z postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

20. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia najprv zhrnul predchádzajúce rozhodnutia vydané v danej právnej veci, obsah odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku krajského súdu, dôvody uvedené v dovolaní sťažovateľov, ako aj žalovaných. Sťažovatelia v dovolaní uplatnili dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku [ďalej len „CSP“ (súdy im nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovali im patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý súdny proces)] a súčasne podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP (napadnutý rozsudok krajského súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne).

21. Ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu (bez toho, aby podrobne citoval z jeho rozhodnutia, ktoré je sťažovateľom dobre známe), pričom nezistil takú skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu nemajúci oporu v zákone z dôvodov tvrdených v ústavnej sťažnosti.

22. Závery najvyššieho súdu sú v napadnutom uznesení zdôvodnené dostatočne, rozhodnutie nevykazuje znaky zjavnej neodôvodnenosti ani arbitrárnosti. Najvyšší súd svoje závery v rámci posúdenia sťažovateľmi namietanej zmatečnosti rozsudku krajského súdu náležite odôvodnil s poukazom na podstatné skutkové zistenia, dôkazy a ich vyhodnotenie, z ktorých vyplynuli jeho právne závery. Poukázal na viazanosť krajského súdu právnym názorom vysloveným v uznesení

najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 37/2018 (bol predmetom posúdenia ústavným súdom, pozn.), ktorý list riaditeľa nemocnice z 5. novembra 1970 (ktorému predchádzal ústny súhlas) nevyhodnotil ako právny titul zriaďujúci časovo neobmedzené vecné bremeno zaťažujúce dotknutú nehnuteľnosť, predovšetkým s ohľadom na vtedajší právny poriadok, ktorý nepripúšťal zmluvné zriadenie vecného bremena, a preto neexistoval podklad pre vnútorné presvedčenie pôvodných žalobcov, že právo prechodu (prejazdu) vykonávajú na podklade listom zriadeného vecného bremena. List štatutárneho orgánu organizácie spravujúcej areál nemocnice totiž nemohol navodiť dojem, že sa týmto súhlasom zriaďuje vecné bremeno. Na základe uvedených záverov najvyšší súd konštatoval, že rozsudok krajského súdu vychádza z právneho názoru dovolacieho súdu uvedeného v predchádzajúcom rozhodnutí, je náležité odôvodnený, a preto neexistuje sťažovateľmi namietaná vada konania podľa § 420 písm. f) CSP.

23. Ústavný súd dodáva, že námietka sťažovateľov o tom, že najvyšší súd vychádzal z pozmeneného skutkového stavu, keďže sťažovatelia tvrdili, že titulom ich vstupu do držby práva prechodu bola ústna dohoda, pričom najvyšší súd vychádzal zo skutočností uvádzaných v liste z 5. novembra 1970, už bola predmetom ústavného prieskumu, ktorý ju v uznesení č. k. IV. ÚS 69/2019 zo 7. februára 2019 posúdil ako zjavne neopodstatnenú.

24. K sťažovateľmi namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu [§ 421 ods. 1 písm. c) CSP] najvyšší súd predovšetkým poukázal na kasačnú záväznosť svojho predchádzajúceho rozhodnutia v danej veci, v ktorom otázku dobromyseľnosti pri vydržaní práva zodpovedajúceho vecnému bremenu náležité odôvodnil s poukazom na svoju predchádzajúcu rozhodovaciu činnosť. Najvyšší súd konštatoval, že podmienkou vydržania je oprávnená držba trvajúca zákonom určenú vydržaciú dobu vychádzajúca z dobrej viery držiteľa „so zreteľom na všetky okolnosti“ danej veci, pričom dobromyseľnosť musí existovať pri vzniku držby a trvať po celý čas vydržacej doby. Následne najvyšší súd, poukazujúc na výkladové pravidlo zakotvené v § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka, sa podrobne zaoberal historickým vývojom právnej úpravy vzniku vecných bremien a ich vydržania v relevantnom čase (body 47 až 56 odôvodnenia), na základe čoho dospel k právnemu záveru, že pôvodní žalobcovia nemali počas celého tohto obdobia žiaden objektívny dôvod byť presvedčení o dobromyseľnosti držby práva vyplývajúceho z vecného bremena, ktoré ich oprávňovalo k prechodu a prejazdu cez spornú časť nehnuteľnosti.

25. Ústavný súd vyhodnotil argumentáciu sťažovateľov odôvodňujúcu porušenie ich práv ako bežnú polemiku na úrovni zákona a skutkových zistení všeobecných súdov, teda nedostatočnú na to, aby na jej základe bolo možné v prípade prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie zistiť a preskúmať spojitosť medzi uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením označených práv. Ústavný súd tak nezistil také zásahy do práv sťažovateľov, ktoré by boli z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné. Rovnako nemožno dospieť ani k záveru, že by bol výklad najvyššieho súdu z ústavného hľadiska neospravedliteľný a neudržateľný v takej miere, aby v dôsledku toho mohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľmi označených práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z hľadiska dôvodov ústavnej sťažnosti sťažovateľov nemožno právne posúdenie veci sťažovateľov zo strany najvyššieho súdu vychádzajúce z jeho nateraz ustálenej judikatúry (4 Cdo 110/2010, 7 MCdo 4/2013, 4 Cdo 361/2012) považovať za ústavne neakceptovateľné či majúce znaky svojvôle alebo arbitrárnosti.

26. Je potrebné opätovne zdôrazniť, že ústavný súd nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým orgánom ochrany ústavnosti pôsobiacim mimo tejto sústavy, pričom vo svojej judikatúre sa riadi zásadou minimalizácie zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (napr. IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010). Z tohto postavenia mu preto neprislúcha posudzovať vecnú správnosť právneho záveru, ku ktorému najvyšší súd pri interpretácii a aplikácii zákona dospel. Ústavný súd však musel zaujať stanovisko k tomu, či napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu spĺňa požiadavku ústavnosti (odôvodnenie majúce požadovanú kvalitu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru).

27. Skutočnosť, že najvyšší súd v napadnutom rozsudku zaujal právny názor, s ktorým sa sťažovatelia nestotožňujú, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (II. ÚS 122/05). Podľa názoru ústavného súdu sa najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí takéhoto výkladu či aplikácie zákonného predpisu nedopustil.

28. Na tom nemení nič ani záver ústavného súdu vyslovený v jeho náleze č. k. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018, v ktorom sa ústavný súd priklonil k väčšej ústavnej konformite skoršieho výkladu podmienok vydržania, ktorého podstata vyplýva z veci sp. zn. 3 Cdo 117/94. Ústavnému súdu neprislúcha zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov a suplovať právomoc, ktorá podľa § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) je zverená najvyššiemu súdu. Zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov je podľa zákona o súdoch [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] zverené najvyššiemu súdu (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iného priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (I. ÚS 17/01, III. ÚS 346/05). Nie je preto možné vnímať postavenie ústavného súdu ako orgánu, ktorého úlohou by bolo zjednocovať stanoviská najvyššieho súdu (m. m. I. ÚS 199/07, II. ÚS 273/08, IV. ÚS 331/09, III. ÚS 197/2011), ako aj rozhodovaciú prax všeobecných súdov (m. m. I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08, II. ÚS 152/2011). Navyše od 1. júla 2016 je zabezpečenie jednoty rozhodovania a jednoty judikatúry predovšetkým úlohou veľkého senátu najvyššieho súdu (§ 48 CSP). Do týchto kompetencií najvyššieho súdu nemá ústavný súd oprávnenie zasahovať (m. m. IV. ÚS 342/2010, III. ÚS 348/2011, IV. ÚS 142/2012, III. ÚS 11/2014). Nemožno v tomto kontexte rozhodnutie najvyššieho súdu podrobiť kasácii pre príklon k novej línii svojho judikatúrneho vývoja, ktorá nebola ústavným súdom celkovo negovaná.

29. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011, I. ÚS 143/2014).

30. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a základným právom sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež ich právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by reálne signalizovala možnosť po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vysloviť porušenie nimi označených práv.

31. Na základe uvedených skutočností vzhľadom na postavenie ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. marca 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu